

28.10

CZWARTEK, 19.00, SALA KAMERALNA

# Aria brillante – operowe inspiracje

**Art Chamber Duo:**

Julita Przybylska-Nowak – fortepian

Jarosław Pietrzak – skrzypce

## Program

**E. Wolff** (1816–1880), **H. Vieuxtemps** (1820–1881) *Duo brillant sur des motifs du „Les noces de Figaro” de Mozart* [10'24"]

**W.A. Mozart** (1756–1791) *Voi che sapete* – aria z opery *Wesele Figara* KV 492 (opr. A. Vizentini) [4']

**E. Wolff** (1816–1880), **H. Vieuxtemps** (1820–1881) *Duo brillant sur les motifs de „Don Juan” de Mozart* op. 20

**H. Vieuxtemps** (1820–1881) *Scène et romance de l'opéra „Halka” de St. Moniuszko* [5'59"]

**P. Czajkowski** *Aria Leńskiego* z II aktu opery *Eugeniusz Oniegin* (opr. L. Auer) [8']

**A. Casorti** (1830–1905), **J. Scriba** (XIX/XX) *Fantaisie brillante sur des motifs favoris de l'opéra „La traviata” de Verdi* op. 27 [16']



Art Chamber Duo / fot. Joanna Stoga

**P**rzez pierwsze trzy dekady XIX wieku w muzyce królował styl brillant. Jego wykrystalizowanie się związane jest z przemianami społecznymi i wzrostem znaczenia klasy średniej, zwłaszcza burżuazji. Przedstawiciele mieszczaństwa, coraz częściej uczestniczący w życiu kulturalnym, gustowali w śpiewnych, sentymentalnych melodiach oraz popisach biegłości technicznej wykonawców. Zespół Art Chamber Duo, specjalizujący się w przywracaniu do życia kompozycji utrzymanych w stylu brillant, zaprezentuje popisowe duety na skrzypce i fortepian, w większości napisane przez dwóch kompozytorów.

Występ pianistki Julity Przybylskiej-Nowak i skrzypka Jarosława Pietrzaka otworzą trzy kompozycje, w których motywy przewodnie zaczerpnięte zostały z dzieł scenicznych Wolfganga Amadeusza Mozarta. Dwie pierwsze oparte są na ukończonej w 1786 roku operze *Les noces de Figaro* KV 492. Opracowanie canzony *Voi che sapete*, zaczynającej się od słów „Kto poznał miłość niech wyrzec chce jak znać zawziętość, co dręczy mnie?” (tłum. Jana Chęcińskiego), dokonane zostało przez francuskiego kompozytora i wirtuoza skrzypiec Alberta Vizentiego (1841–1906). Melodia tej włoskiej pieśni pochodzi z II aktu *Wesela Figara*. Śpiewa ją młody Cherubino dla swojej miłości, pięknej Rozyny. Vizentini po studiach w konserwatorium w Brukseli, podczas których zdobył pierwsze nagrody w zakresie gry na skrzypkach i kompozycji, powrócił do rodzinnego Paryża, gdzie działał w lokalnych teatrach jako członek orkiestry, solista, a następnie dyrygent, dyrektor muzyczny i administrator. Od 1879 do 1889 roku sprawował również stanowisko dyrygenta i zarządcy wszystkich siedmiu zespołów Cesarskich Teatrów Imperium Rosyjskiego.

Postacią wartą uwagi jest urodzony w Warszawie Edward Wolff, pianista i kompozytor, który szybko osiągnął sukces po wyjeździe do Paryża w 1835 roku. Artysta był wujem braci Wieniawskich i wywarł duży wpływ na edukację muzyczną siostrzeńców. W salach koncertowych i na salonach początku dziewiętnastego wieku gorąco oklaskiwane były popisowe wariacje i fantazje oparte na tematach ze znanych oper i zaaranżowane na skrzypce z fortepianem. Wieloletnia współpraca Wolffa z wybitnymi skrzypkami (np. Ch. de Bériotem, H. Vieuxtemps) zaowocowała skomponowaniem około czterdziestu takich duetów. Dwa z nich, współautorstwa Wolffa i Vieuxtemps, zostaną zaprezentowane podczas koncertu Art Chamber Duo. Oba zostały napisane w stylu brillant i stawiają obydwu wykonawcom nadzwyczaj wysokie wymagania techniczne. Mają strukturę, w której na początku kompozycji następuje wprowadzenie w tematykę dzieła, potem pokazany zostaje temat główny oraz dwie wariacje oparte na melodiach zaczerpniętych ze znanego dzieła operowego, a całość wieńczy popis muzyków zwany finałem. Dla odbiorców kompozycje te były rodzajem quizu, w którym mogli odgadywać melodie ówczesnie

popularnych dzieł operowych, przy ówczesnym słuchaniu jakże ekscytującej rywalizacji technicznej artystów.

Autor trzech opracowań na skrzypce i fortepian, które znalazły się w programie koncertu, Henri François Joseph Vieuxtemps, był belgijskim skrzypkiem i kompozytorem, profesorem klasy skrzypiec w konserwatorium w Brukseli, poprzednikiem Henryka Wieniawskiego na tym stanowisku. Istotnym dla recepcji polskiej muzyki w czasach, gdy Rzeczpospolita zniknęła z map Europy, były wykorzystane przez tego artystę scena i romans oparty na melodii arii Jątka (*Szumią jodły na gór szczytce, szumią sobie w dal*) z opery *Halka* Stanisława Moniuszki. Znajomość opery Polaka Vieuxtemps zawdzięczał zapewne przyjaźni, jaką w czasach studiów w Brukseli zawarł z Wolffem jego młodszy brat, Jean-Joseph-Lucien.

W *Eugeniuszu Onieginie* (1879) Piotr Czajkowski uchwycił całą melancholię poematu Aleksandra Puszkina. Arię *Więc gdzie miłości mej marzenia* śpiewa Leński o świecie, w oczekiwaniu na przybycie swego przyjaciela, Oniegina, z ręki którego za chwilę zginie w pojedynku. Aranżację na skrzypce i fortepian tej słynnej melodii sporządził Leopold Auer, węgierski skrzypek przez czterdzieści dziewięć lat piastujący stanowisko profesora klasy skrzypiec w założonym przez Czajkowskiego konserwatorium w Sankt Petersburgu.

Zamykająca występ fantazja oparta na motywach z opery *Traviata* Giuseppe Verdiego ma budowę typową dla duetów brillant. Jej autorami są Julius von Scriba i August Casorti, a ich dzieło ukazało się drukiem w oficynie Schotta około 1875 roku, czyli dwadzieścia dwa lata po premierze opartego na *Damie Kameliowej* Alexandra Dumasa oryginału. Casorti był francuskim skrzypkiem i kompozytorem, który zasłynął jako autor wydanej w 1890 roku w Lipsku *Bogen-Technik für Violine (Techniki smyczkowej na skrzypce)*.

Utwory, które zaprezentuje Art Chamber Duo przez ponad stulecie nie były wykonywane ani nagrywane przez innych wykonawców!

Ludmiła Sawicka

---

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

